

Biotek: Odense kan også være med

Pharma fortsætter sin kortlægning af provinsens biotekindustri og er nået til Fyn. Her har Syddansk Universitet været med til at skabe et bioteknologisk vækstcentrum. Især universitetets forskning inden for proteomer og genomer er i verdensklasse.

AF CHRISTIAN K. THORSTED

Biotekindustrien i og omkring Odense har langt fra Øresund-regionens omfang og styrke, men den er i vækst og nyder ikke mindst godt af et stærkt forskningsmiljø på Syddansk Universitet. Det viser en analyse af provinsens biotek, som Pharmadanmark har foretaget.

»Odense har med Syddansk Universitet (SDU), Odense Universitetshospital og et betydeligt antal life science virksomheder en koncentreret masse af viden, initiativ og spirende vækst. Samarbejde mellem de forskellige aktører og forholdene for vidensdeling er nøgleord for vækst inden for den innovative biotekindustri. Det gælder i Medicon Valley, i den århusianske biotekklynge, og det gælder i Odense. Vilkkårene i Odenseområdet fremstår gode,« forklarer Birgitte Søkilde, specialist på biotekområdet og seniorkonsulent i Pharmadanmark.

Hun analyserede i sidste nummer af Pharma den århusianske biotekklynge og konkluderede, at området huser mange nye og spændende virksomheder med et lovende kommercielt potentiale.

En egentlig klynge

Birgitte Søkilde peger på, at Odenseområdet med cirka 20 små og mellemstore life science virksomheder har karakter af en egentlig biotekklynge. Og at det er lykkedes at skabe en sådan, hænger i høj grad sammen med SDU.

»Uddannelse og grundforskning på et højt internationalt niveau er altafgørende for et områdes eksistens som videns- og vækstcenter. Her står Region Syddanmark meget stærkt. Med en lang række af tekniske og naturvidenskabelige uddannelser kan SDU i høj grad tage æren for udviklingen af den syddanske biotek,« siger hun.

Firmaet RiboTask er et eksempel på værdien af universitetets stærke forskningsmiljø. Virksomheden blev stiftet i 2006 på baggrund af forskningsresultater fra universitetet og har fortsat samarbejdet med SDU, andre universiteter og institutioner – både nationalt og internationalt. Sidste år indgik firmaet en millionaftale med det amerikanske firma MDRNA om udnyttelse af den såkaldte UNA-teknologi. UNA, eller unlocked nucleic acid, er en biokemisk byggesten, der har vist fordelagtige egenskaber i forhold til nedlukning af sygdomsfremkaldende gener. Teknologien kan derfor blive et væsentligt bidrag til at udvikle nye lægemidler mod kræft og andre alvorlige sygdomme.

I verdensklasse

Men det er især proteom- og genomforskningen på SDU, som

har tiltrukket sig international opmærksomhed og dermed skabt generel interesse for Odense som biotekklynge.

»Forskningen inden for disse felter er simpelthen i verdensklasse på SDU. Det har medført en større synlighed af Odense som bioteknologisk vækstcentrum og givet mulighed for mange samarbejder både i Danmark og udlandet,« vurderer Birgitte Søkilde.

Hun tilføjer, at regionen med oprettelsen af den nye farmaceutuddannelse på SDU givetvis vil få yderligere stærke kompetencer inden for bl.a. forskning og udvikling af nye lægemidler og klinisk farmaci. Den fynske farmaceutuddannelse har to profiler: klinisk farmaci og teknologisk farmaci – profiler som begge tiltaler medicinalindustrien.

SDU er i øvrigt med i Danish Biotech Research Academy (DBRA), som også har Danmarks Tekniske Universitet, universiteterne i København, Århus og Aalborg, Faculty of Life Sciences (tidl. KVL) og Novozymes som medlemmer. DBRA er et netværk, som samler og styrker de seks bedste forsknings- og ph.d.-miljøer i Danmark inden for alle discipliner af relevans for bioteknologi. Novozymes rolle i netværket er at være brobygger mellem universiteter og erhvervsliv.

Forskerparker

Ligesom Århus har forskerparken INCUBA Science Park, så har Odenseområdet en tilsvarende vigtig og erfaren forskerpark, nemlig Syddanske Forskerparker. Dens opgave er at danne rammen om inspirerende og ikke mindst velfungerende udviklingsmiljøer, hvor ideer kan komme det afgørende skridt videre mod en kommerciel succes.

Forskere og udviklere kan få afprøvet, om deres ideer og projekter er stærke nok til at danne grundlag for en egentlig virksomhed. Findes konceptet således egnet, tilbyder forskerparkerne både lejemål, service og rådgivning til disse små, nystartede virksomheder.

»Virksomheder, der er blevet bæredygtige, vælger ofte at fraflytte forskerparken, og på den måde får nye, innovative og højteknologiske virksomheder plads. Sådan bevarer Syddanske Forskerparker hele tiden et højt innovativt og dynamisk miljø,« fortæller Birgitte Søkilde.

Fra politisk side er der opbakning til yderligere tiltag inden for life scienceområdet i Region Syddanmark. Der er planer om at etablere en ny og større forskerpark omkring Odense. Disse initiativer er dog på nuværende tidspunkt kun nået til udarbejdelse af lokalplaner. Det er planen, at den nye forskerpark bliver

lokaliseret tæt på den eksisterende forskerpark og samtidig lidt tættere på SDU Campus Odense.

Fra politisk side er der også gjort et stort stykke arbejde for at markedsføre Region Syddanmark inden for life science. Organisationen BioTEAMsouth, der i sin tid er opstået på initiativer fra Odense Kommune og Fyns Amt, er den netværksorganisation, der skal binde forskere, SDU, universitetshospitaler, forskere, erhvervslivet samt myndighederne sammen. Målet er netop at synliggøre bioteknologi som et styrkeområde på Fyn. BioTEAMsouth er således en pendant til Øresundsregionens Medicon Valley Academi.

Tech trans og kommercialisering

En af de vigtige spillere i Region Syddanmark mht. til både rådgivning, hjælp og finansiering af nye, innovative virksomheder er fonden Syddansk Teknologisk Innovation (SDTI).

Fonden investerer hovedsagelig i virksomheder på udviklingsstadiet – 10-20 nye om året. I øjeblikket har SDTI en portefølje på cirka tres opstartsvirksomheder, mange af dem inden for life science og bioteknologi. Foruden direkte investeringer har fonden tiltrukket over en halv milliard kroner i venture kapital fra eksterne investorer. Virksomheder, der støttes af SDTI,

har normalt til huse i Syddanske Forskerparker. Af firmaer, som SDTI har hjulpet på vej, kan bl.a. nævnes Profylakse, EntomoPharm og BioLigands.

»Også i Odenseområdet er der et særligt behov for kapital i netop de meget tidlige faser af virksomhedsstarten. Uden denne risikovillige kapital får mange potentielt kommercielt værdifulde ideer ikke en chance for at udvikle sig. Da staten ikke i tilstrækkeligt omfang stiller denne risikovillige kapital til rådighed, er det helt afgørende, at private fonde og investorer gør det,« siger Birgitte Søkilde.

Hun slutter:

»Biotek i og omkring Odense er i vækst, men der er bestemt plads til mange flere life science firmaer. De rigtige faktorer er til stede, men det er vigtigt at understrege, at al erfaring viser, at innovative miljøer kræver konstant lokal- og landspolitisk opmærksomhed og praktisk støtte for at trives og vokse. Der adskiller den fynske biotekklynge sig ikke fra alle andre klynger. Derfor må vi endnu en gang appellere til, at dansk biotek får de rigtige arbejdsbetingelser, herunder finansieringsmuligheder, internationale forskningsmiljøer på universiteterne og rigelige mængder kvalificeret arbejdskraft.« ■

EKSEMPLER PÅ LIFE SCIENCEVIRKSOMHEDER I ODENSE

- RiboTask Aps er udsprunget på baggrund af forskningsresultater fra Syddansk Universitet. Sidste år indgik firmaet en millionaftale med det amerikanske firma MDRNA om udnyttelse af den såkaldte UNA-teknologi
- KinaseDetect fremstiller og sælger bl.a. kinaser og phosphataser i samarbejde med et firma i Tokyo. Kinaser er involveret i mange af de store sygdomme som Alzheimers og inflammatoriske sygdomme. Et dybtgående kendskab til de forskellige kinaser er derfor en forudsætning for udvikling af nye lægemidler.
- Thermo Scientific/Proxeon udarbejder højteknologiske tools til komplekse kemiske analyser. Eksempelvis udvikler firmaet nano-flow væskrokromatografisystemer, kolonner, ionkilder og bioinformatics software bl.a. til LC/MS analyse af komplekse proteomer.
- BioLigands beskæftiger sig med plantestoffer til bl.a. behandling af diabetes. Virksomheden blev startet i 2002 af tre professorer fra Danmark, Norge og Kina.
- Profylakse ApS udvikler antivirale stoffer mod influenza. Firmaet er grundlagt af forskere fra Syddansk Universitet. Profylakse's førende product er SAP (serum amyloid P component), som i prækliniske studier har dokumenteret bred antiviral effekt på influenzavirus.
- RSP Systems ApS arbejder på en ny noninvasiv metode, hvor diabetikere ikke behøver at stikke sig for at måle glukoseniveauet i blodet.
- DB Lab er et innovativt GMP kontrakt-laboratorium med aktiviteter inden for analytisk kemi og mikrobiologi.
- EntomoPharm ApS udvikler lægemiddeltest på basis af græshoppehjernener. Metoden skal give bedre analyser i lægemiddeludviklingen end ved blot at teste i reagensglas – og være et billigere alternativ til test med mus og rotter.